

Pod vedením Velenovského se zvláště a úspěšně zapracoval do fytopalaeontologie. Stal se pokračovatelem svého učitele ve studiu slavné české flory křídové a výsledkem společné práce bylo čtyřsvazkové dílo „**FLORA CRETACEA BOHEMIAE**“ (v Rozpravách Stát. geol. ústavu Čsl. rep. v letech 1926-31). Jest to práce světového významu, neboť fossilní flora českého útvaru křídového má pro palaeontologii též význam jako náš silur. Smrtí Viniklářovou utrpěla česká palaeontologie těžkou ztrátou, neboť nemáme následovníka a odborníka pro českou floru křídovou.

Dále uspořádal Viniklář jubilejní slovník „**VÝVOJ ČESKÉ PŘIRODOVĚDY**“ (Praha 1931) na paměť 60letého trvání Přírodovědeckého klubu pražského, kde slovem i obrazem zachycuje dojemnou historii české přírodovědy. Drobnějších článků vědeckých i organizačních v časopisech napsal více. Jméno Ladislava Vinikláře zůstane čestně zaznamenáno v dějinách české botaniky. J. Macků.

Max Ryšánek: O KULTU V PRIENĚ. V Brně 1932 vlastním nákladem. Otisk z výročních zpráv RG. v Brně-Husovicích za léta 1929-30 — 1931-32. Stran 41.

Ryšánkovo pojednání po krátkém úvodu podává obraz dějin Prieny od počátků až do dobytí tureckého, potom probírá božstva, heroj a vladafe v Prieně ctěné, připomínajíc při tom i jejich svatyně, anathemata a j. Ve IV. odstavci pojednává o kněžích a obětech, v V. o kalendáři a slavnostech s dodatkem o účasti Prieny na slavnostech jiných řeckých měst. Závěr se pokouší shrnouti podstatné rysy dřívějších výkladů. Technika autorova výkladu je taková, že si vzal za základ publikaci Hille-*ra v. Gaertringen, Inschriften von Priene* (Berlin 1906), která obsahuje všechny známý literární a epigrafický materiál o Prieně, tento materiál rozdělil pod stanovená záhlaví a s pomocí některých pomůcek jej probírá. V historické kapitole kromě příruček o řeckých dějinách opírá se hlavně o Wilamowitzovy články z r. 1906. Celkový způsob podání látky, na př. nadměrné citování, množství poznámek, uvádění a vyvrácení rozmanitých „mínění“ leckdy o věcech málo závažných, to vše ukazuje, že základem Ryšánkova článku je seminární práce. Námět práce je sám o sobě zajímavý a poučný, bylo by ovšem třeba významněji zřejměji souvislost buď s obecnými kultovními poměry oblasti blízké Prieně anebo s životem prienským vůbec. Autorovi patrně tanula na myslí tato druhá možnost. Pokusem o dějinný obraz Prieny mohl však vyhověti jen jedné stránce problému: zbyvalo by pak ukázat zřetelněji, jak souvisel kultovní život prienský svým obsa-

hem a formami s ostatními stránkami prienského života.

Ryšánkovo pojednání nepřináší nic nového ani heuristicky ani interpretačně. Autor sice naznačuje tu i tam v drobných problémech své stanovisko, ale při tom buď neuvádí, proč se rozhodl tak či onak, anebo neříká, proč přijímá cizí názor či výklad. Nemůže jíti ani o syntetický obraz vědecký, poněvadž na to je pojednání příliš stručné a málo vyčerpávající, nepřilhlíží dosti k pragmatickým souvislostem a k nové vědecké produkci, zejména však je neurovnané a leckdy nedůsledné (srv. na př. str. 16 a 30 o kultu Apollona). Na počátek II. odstavce jsou vloženy některé věty, jež měly patrně sloužiti jako rámec a podklad pojednání. Dotýkají se řeckého náboženství a nejsou šťastně stilisovány. Také asi chvat, s jakým byl koncept chystán k tisku, zaviniil mnoho nejasností a nepřesností.

Vladimír Groh.

Společnost přátel antické kultury vydala jako VII. číslo svých Přednášek a rozprav sborník, nadepsaný „**DOBA AUGUSTOVA**“ (v Praze 1933, stran 152, za 18 Kč). Sborník obsahuje pět temat v šesti přednáškách od tří autorů. Josef Dobiáš pojednává o „Vzniku Augustova principátu“ (I) a o „Římském imperiu za Augusta“ (II), O t a k a r J i r á n i o „Písemnictví“ (III-IV) a o „Náboženství“ (V). Ant. Salač pak o „Městě Římě za císaře Augusta“. Není pochyby, že se právě tento sborník může setkatí se zájmem velmi širokým, poněvadž politická i kulturní složka doby, které je věnován, patří k aktuálnostem. Rozdělení jednotlivých přednášek je provedeno dobře, takže není vzájemných rušivých zásahů ani mezer ve styčných oblastech. Sborník nepodává ovšem uceleného obrazu doby Augustovy, chybí na př. pohled na materiální kulturu, nebo rozbor společensko-hospodářských poměrů, ale i tak poskytuje vítanou četbu širším kruhům zájemců. Nejvýše lze klásti příspěvky Jirániho, u něhož se k pronikavé znalosti věcné pojí vzácný smysl pro úměrnost podání a jasnost i vybranost výrazu. Jen ke kapitole náboženské bych poznamenal, že by bylo vhodné — zejména ve výkladu populárním — vyhýbat se označení „kněz“ pro nejvyššího pontifika (str. 129). Jiráni uvažuje o náboženském a kultovním problému Augustovy doby se stanoviska ideologie římské. Proti tomu nelze nic namítat, poněvadž právě tato římská ideologie to byla, která dala principátu onen zvláštní charakter formální. Bylo by však jistě zajímavé pokusit se o zobrazení náboženských poměrů doby Augustovy též s jiného stanoviska. Nikoliv tak, jak se to jevílo vlasteneckým kruhům italským, nýbrž s hle-

diska zcela nezúčastněného pozorovatele. — Z článků Dobiášových pokládám druhý za zdařilejší i jako celek, i v jednotlivostech. Snad jen měla býti na vhodné místo (nejlépe str. 37) vsunuta zmínka o prokurátorských provinciích; mluví se o nich několikrát, ale čtenář se nikde nedozví, co to vlastně bylo a co vůbec byli prokurátoři. V první přednášce (O vzniku principátu) zůstane asi čtenáři-neodborníkovi nejasný vlastní dosah problému. Autor totiž, vyličiv zcela objektivně první léta Octavianova vystupování a podtrhnuv krutost některých jeho opatření, opouští najednou toto objektivní stanovisko a líčí konflikt mezi Octavianem a Antoniem v celku tak, jak vypadal v očích římskoitalských stavů a jejich dohody s Octavianem. D. jest si vědom, jak „zrcadlo propagandy Octavianovy“ (str. 16) zkreslovalo skutečný stav věcí, ale nevyvozuje z toho důsledků. Právě-li D. (str. 1), že to byly především hospodářské a sociální problémy, které se nedaly řešiti prostředky staré ústavy, zapomíná tu připomenouti problémy správně-politické, jimž potom věnuje celou druhou přednášku!

Rušivě působí některá nesouhlasná tvrzení: na př. o tom, kdo byl prvním římským císařem (str. 4, 7 a 28). Odstavec o censorských funkcích (str. 27) není zcela jasně stylisován a zmínka o poměrech provincií k nobilitě (str. 3) je ve své obecnosti nesprávná.

Dodatkový odstavec o topografii římské za Augusta sotva asi splní své poslání v knížce. Při přednášce patrně byly jejím jádrem promítané obrazy, k nimž stačil vysvětlující text, ale tento text sám, bez doprovodu obrazů a plánů, jakož i vůbec bez odkazů, neposkytuje poučení. Autor se omezuje jenom na popisnou část, nechává zcela stranou urbanistické a technické stránky Augustovy činnosti, vztahující se k Římu. Zřejmě chybí autorovi vlastní bližší znalost topografických památek Augustova Říma, odtud pramení nejasnosti a mezery výkladu.

V posuzovaném svazku jen Dobiáš připojil několik bibliografických údajů. Soudím, že by bylo čtenářům Přednášek a rozprav milé nalézt i při jiných odstavcích.

Vladimír Groh.

